

Open Deur Dienst – 16 december 2012, 19.00 uur

Liturgie:

1. Welkom
2. Zingen: Opw. 461: Mijn Jezus, mijn redder
3. Votum en groet
4. Zingen: Ps. 118:1,8
5. Gebed
6. Lezen: Lucas 1:26-38 (door: Hilja)
7. Zingen: Gez. 78:1,3
8. Lezen: Lucas 1:39-56 (door: Delien)
9. Zingen: Gez. 47:1,2
10. Preek over **'Moeders en Jezus'**
11. Zingen: Gez. 47:3,4,5,6
12. Geloofsbelijdenis: Gez. 161:1,2,3,4 en Gez. 164 (in canon)
13. Gebed
14. Collecte
15. Zingen: Gez. 167:1,2,3
16. Zegen en zingen: Gez. 10

Gehouden te: Baflo, 16-12-12 (19.00 u.)

Preek

Thema: Moeders en Jezus

Broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Zwanger

Kennen jullie Liesbeth en Mirjam? Waarschijnlijk wel. Ik was een tijd terug bij Liesbeth en was ongewild getuige van dit gesprekje tussen hen beiden.

(Mirjam:) *"Hallo, Liesbeth, hoe gaat het met jou? Je ziet er goed uit. Mooi buikje al. Hoelang moet je nog?"*

(Liesbeth:) *"Hoi, Mirjam. Het gaat lekker met mij. De baby groeit goed. De verloskundige is tevreden. Nog ongeveer 3 maanden. We zijn lekker bezig om de babykamer in orde te maken. Maar wat hoor ik? Krijg jij ook een baby?"*

(Mirjam:) *"Ja, meid. Fijn hè? Maar ik moet er nog wel aan wennen."*

(Liesbeth:) *"Wanneer ben je uitgerekend?"*

(Mirjam:) *"Zo rond kerst ongeveer. Eind december. Als het goed gaat wordt het misschien echt een kerstkindje."*

(Liesbeth:) *"Leuk joh. Gefeliciteerd. Koffie?"*

(Mirjam:) *"Nou, nee. Doe maar thee."*

Zo ongeveer gaan gesprekken tussen aanstaande moeders. Je bent vol van je verwachting. Het houdt je dag en nacht bezig. Zelfs als het niet zo prettig loopt. Dat kan ook immers. Niet elke zwangerschap loopt perfect.

Zulke gesprekken zijn soms oppervlakkig. Soms ook gaan ze veel dieper, als er sprake is van wezenlijke verbondenheid tussen die twee vrouwen.

Niet voor iedereen zijn zulke gesprekken fijn. Je zult maar een vrouw zijn zonder moederschap en zonder kinderzegen. Dan steekt die vreugde van zwangere vrouwen. Dat kan heel pijnlijk zijn. De anderen realiseren zich dan nauwelijks. Zo vol zijn ze van eigen verwachting.

Lucas vertelt ons ook van een ontmoeting tussen twee aanstaande moeders. Het is een heel ander gesprek. Niemand hoeft hier een pijnscheut door zijn lijf voelen gaan. Want wat hier gezegd wordt is reden voor blijdschap voor ieder die gelooft in God. Het zijn twee totaal verschillende vrouwen. Elisabet, vrouw van de priester Zacharias. Een oudere vrouw, in late bloei gezet door God. En het jonge Joodse meisje Mirjam (wij noemen haar gewoonlijk Maria). Een jaar of zestien is ze. Ondertrouwd met Jozef, de timmerman uit Nazaret. Bijna nog een kind. Maar ze draagt een geweldige boodschap van God in haar hart. Ze mag de moeder van Gods Zoon worden. Maar ze kan het nog nauwelijks bevatten.

Het is een ontmoeting van twee aanstaande moeders waarin je kunt zien hoe de Heilige Geest werkt. Dat vertelt dokter Lucas heel duidelijk. Het gaat om het bijzondere moederschap van beide. En om de bijzondere kinderen die ze ter wereld mogen brengen. Vooral de zoon van Maria.

Moeders en Jezus.

2. Vreugdevolle ontmoeting

Lucas telt de maanden van Elisabets zwangerschap. Hij dateert de feiten en gebeurtenissen in de dagen van Herodes, de koning van Judea. Hij vertelt echt bijbelse geschiedenis. Je kunt het natrekken.

Elisabet houdt zich vanaf het begin van haar zwangerschap vijf maanden verborgen. Ze had het er heel moeilijk mee dat ze niet zwanger werd en andere vrouwen wel. Ze voelde zich buitengesloten. Maar God geeft haar de tijd om zich op het moederschap voor te bereiden. God ziet naar mij om erkent ze.

De Heer telt ook de maanden. En de engel Gabriël telt mee, in opdracht van God zelf. *"Luister, ook je familielid Elisabet is zwanger van een zoon, ondanks haar hoge leeftijd. Ze is nu, ook al hield men haar voor onvruchtbaar, in de zesde maand van haar zwangerschap."* (Lucas 1:36).

Dat zegt Gabriël tegen Maria.

Men dacht dat Elisabet onvruchtbaar was. Maar ze is al in haar zesde maand. Dat is niet minder dan een wonder van God. De bollende buik van Elisabet laat dat zien. Niemand kan er meer om heen. Dat wonder is een teken van God voor het meisje Mirjam.

"Want niets is onmogelijk voor God." (Luc. 1:37)

Maria volgt in het geloof de stille wenk die Gabriël haar gegeven heeft namens God. Zij gaat de aangewezen weg. Lucas vertelt:

"Kort daarop reisde Maria in grote haast naar het bergland, naar een stad in Juda."

Enkele dagen na de verschijning van Gabriël.

Ze kan en wil niet langer wachten. Ze heeft vast aan Jozef verteld, wat de engel haar gezegd heeft en dat ze nu voor een tijdje vertrekt naar Zacharias en Elisabet. Jozef weet eerst ook niet goed wat hij er aan heeft. Hij blijft eerst met de nodige vragen en overwegingen zitten. Totdat de engel ook aan hem verschijnt. Zie Matteüs 1.

(Komt volgende week zondag aan de orde in de aangepaste dienst.)

Lucas laat door zijn manier van vertellen merken, dat het om een belangrijke ontmoeting gaat. Hij maakt zijn lezers een beetje nieuwsgierig. Naar welke stad gaat ze dan?

Mirjam kan niet even een sms'je sturen of het op Facebook zetten om Liesbeth te vertellen dat ze zwanger wordt. Ze moet het lopend doen. Het is een hele reis voor een meisje alleen. 120 kilometer van Nazaret in Galilea naar de omgeving van Betlehem en Hebron, het bergland van Juda.

Na een dag of drie, vier reizen komt Maria dan aan in de stad van Zacharias en Elisabet. *"waar ze het huis van Zacharias binnenging en Elisabet begroette."*

Was de oude priester op dat moment niet thuis? Of zag Maria hem niet? De Bijbel vertelt het niet. Maar Maria's groet gaat richting Elisabet en heeft een ongedachte uitwerking.

"Vrede zij u," zal Maria gezegd hebben. De gewone groet in Israël. Dat klinkt voor ons heel anders dan: "Hallo, Elisabet." Of: "Moi." Maar haar woorden zijn niet bijzonder.

Toch klinkt haar stem verder door dan zij denkt. Het ongeboren kind in de buik van Elisabet reageert het eerst. Het reageert buitengewoon verheugd op de stem van Maria.

Lucas vertelt: *"Toen Elisabet de groet van Maria hoorde, sprong het kind op in haar schoot ..."*

Elisabet voelt een bijzondere beweging van haar baby. Zij interpreteert dat dadelijk als een opspringen van vreugde. Zo zegt ze het ook tegen Maria. "Ik hoorde je stem. En mijn kind sprong van vreugde op in mijn buik."

Elisabets ongeboren kind maakt een buiteling van vreugde enkel bij het vernemen van Maria's stemgeluid. En dan weet het natuurlijk niet wat er gezegd wordt.

Dat is heel bijzonder. Een wonder zonder weerga. Bijzondere bewegingen van ongeboren kinderen komen vaker voor. Het is moeder Rebekka ook overkomen met de tweeling die zijn verwachtte. Die twee gingen met elkaar op de vuist in haar buik. En Rebekka deed wat ze doen moest. Ze ging de Heer raadplegen. Zie Genesis 25.

Maar wat Elisabet voelt is heel anders. Haar kind buitelt van vreugde. Zoals jonge kalveren lopen te huppelen en te springen in de wei, als ze voor het eerst naar buiten mogen.

Die uitgelaten vreugde heeft de Heer via Maleachi aangekondigd voor zijn volk dat Hij gaat verlossen. Lees maar Maleachi 3:20.

Zulke vreugde merkt Elisabet in haar buik. Het is letterlijk een springlevend teken voor haar en voor Maria, aan wie ze het vertelt.

De stromen zullen in de handen klappen voor de Heer. En de bergen zullen jubelen voor de God van Israël, zeggen de psalmen. Wat is dat groots en machtig. Zo groot is God.

Maar een ongeboren kind dat van vreugde danst en buitelt op de stem van de moeder van de Heer. Dat is nog veel wonderlijker. Dat bewerkt God de Heilige Geest alleen. Dat kan gewoon niet anders.

Elisabets ongeboren kind gaat zijn moeder én zijn vader voor in vreugdebetoon. Hij is immers de voorloper van de Gezalfde, diens Heraut. En van de moederschoot aan zal hij vervuld zijn met de Heilige Geest. Dat heeft de engel Gabriël aan vader Zacharias gezegd. En die zal het – zo goed en zo kwaad als het ging – doorgegeven hebben aan zijn vrouw Elisabet. Daar hebben ze al zes maanden de tijd voor gehad. De vreugdebuiteling van de ongeboren Johannes is een springlevend teken voor zijn moeder. En voor allen die geloven. Hij gaat ons, nog ongeboren, voor in vreugde voor de komende Heer. De Geest zelf zet hem in beweging.

Want Christus' reddingswerk gaat tot aan het prilste begin van ons leven. Hij begint al bij de ongeborenen. Zij gaan ons voor in de vreugde voor de Heer. In de hemel buitelen de ongeboren en vroeg gestorven kinderen van vreugde voor hun en onze Heer en Heiland.

Dat mag ouders troosten, die de blijde verwachting ontijdig zagen afgebroken door een miskraam. Of door een kindje dat niet levensvatbaar was. Gelovige ouders hoeven niet te twijfelen aan de uitverkiezing en het behoud van hun vroeg gestorven kinderen. (D.L. I, 17). Zij huppelen bij God van blijdschap. Daar kan ons Kerstfeest met de kinderen niet aan tippen.

3. Vervuld van de Geest

De ongeboren Johannes springt op van vreugd in de buik van zijn moeder. En Elisabet zelf wordt vervuld met de Heilige Geest. Dat vertelt Lucas in één adem. Het is ook één actie van God de Heilige Geest. Het valt trouwens op hoe vaak de Geest in Lucas 1 en 2 genoemd wordt. Let daar eens op.

Elisabet wordt vervuld van de Heilige Geest. Dat betekent: God de Heilige Geest maakt haar tot profetes. Zij wordt draagster van de woorden van God. Na de vreugde-uiting van haar zoon en voordat haar man het mag doen.

Dat is ruim drie maanden later, na de geboorte van Johannes. In vers 67 lezen we hetzelfde van Zacharias.

"Zijn vader Zacharias werd vervuld van de Heilige Geest en sprak deze profetie: ..."

Dan volgt daar wat wij noemen 'de lofzang van Zacharias'.

Maar Zacharias' vrouw gaat hem voor in profetisch spreken. Elisabet roept zo hard ze kan. Met luide stem spreekt de Maria aan. Het moet verder klinken dan haar oren alleen. Ze wil de boodschap van God wel uitschreeuwen door heel de stad, door heel het land en door heel de wereld.

"Wat is er toch met Elisabet?" Zo zou een toevallige voorbijganger gedacht kunnen hebben. Hard schreeuwen, dat is niks voor oude vrouwen. Het geluid barst als het ware uit de woning van Zacharias. Het is er anders zo stil. Zacharias zwijgt al een half jaar. Elisabet hoort normaal alleen haar eigen stem.

Maar nu kan ze het niet houden. Vervuld van de Heilige Geest roept ze uit:

"De meest gezegende ben je van alle vrouwen, en gezegend is de vrucht van je schoot! Wie ben ik dat de moeder van mijn Heer naar mij toe komt?" (Luc. 1:42,43)

"Mirjam, jij bent de meest gezegende van alle vrouwen. Jij bent geweldig te feliciteren. Meer nog dan alle aanstaande moeders. Alle vrouwen en mannen zullen jou gelukkig prijzen om jouw Kind. Gezegend is ook het kindje dat jij in je buik draagt. Maria, jij bent de moeder van mijn Heer. De moeder van de Heer van allen die geloven. Ongelooflijk gefeliciteerd."

Elisabet kan er niet bij dat deze aanstaande moeder naar haar toe komt. Ze vraagt zich af waaraan ze dat te danken heeft. Wat hier gebeurt, gaat dwars tegen de regels van de etiquette in. Het jonge meisje Mirjam zou haar respect moeten betuigen voor de oudere Elisabet. Maar Elisabet vernedert zich voor Maria. Zij prijst haar gelukkig. Om het kind dat zij onder haar hart draagt.

Want dat is nu het geval. In stilte is God de Heilige Geest over Maria gekomen, zonder dat zij het merkte. Dat is Gods eigen geheim. Elisabet mag door de Heilige Geest uitroepen, dat Maria's kind is aangekomen. Heel pril, in het allereerste stadium van de zwangerschap. Maar onbedrieglijk waar.

Wat de dichter van Psalm 139 zegt geldt ook voor Maria's kind. Voor Hem in het bijzonder.

*"Toen ik in het verborgene gemaakt werd,
kunstig geweven in de schoot van de aarde,
was mijn wezen voor u geen geheim.*

*Uw ogen zagen mijn vormeloos begin,
alles werd in uw boekrol opgetekend,*

aan de dagen van mijn bestaan ontbrak er niet één." (Ps. 139:15,16)

Gods ogen zien het vormeloos begin van het kind Jezus in de schoot van Maria. Het is nu zover. Dat laat God Elisabet uitroepen. Zij mag door de Heilige Geest Maria's moederschap bevestigen. "Maria, God zegt: Jij draagt nu zijn Zoon." Maria heeft het zelf nog niet kunnen merken. Maar opnieuw komt er een boodschap uit de hemel tot haar. Haar zoon is aangekomen. De Gezegende.

'Gezegend ben jij onder de vrouwen en gezegend het ongeborn kindje dat je draagt. Gezegend vanaf het prilste begin.'

Elisabet kan niet weten van de boodschap van Gabriël aan Maria. Maria komt net binnen. Ze heeft alleen nog maar gegroet. Haar verhaal heeft ze nog niet kunnen doen. Maar God zegt door Elisabet precies hetzelfde als zijn engel Gabriël gedaan heeft. Hij spreekt verder tot Maria. Twee boodschappers van Gods Woord, de engel Gabriël en de vrouw Elisabet. Maar hun woorden komen uit één en dezelfde bron: God de Heilige Geest.

Elisabets profetische woorden sluiten naadloos aan bij de boodschap van Gabriël. Het moet Maria zijn opgevallen. En het versterkt haar in haar geloof. Toch is er ook verschil. Gabriël kondigde de komst van Maria's zoon Jezus aan. De Heilige Geest zal over haar komen. Elisabet mag zeggen, dat het gebeurd is. Zij ontvangt de moeder van haar Heer in haar huis. En ze weet van vreugde niet hoe ze het heeft.

Maria is aanstaande moeder door de boodschap van de Heilige Geest. Zij draagt een vrucht in haar schoot. Gods Zoon.

Dat doet Elisabets kind opspringen van vreugde. Dat doet Elisabet zelf luid roepen van vreugde. Om het Woord van God, om wat God zelf doet in Maria. En wat Hij doet aan zijn volk Israël. Machtige daden. Nu nog op de minieme schaal van een vormeloos begin in de buik van een heel jonge vrouw. Maria reageert daar straks op in haar lofzang.

Het is een groot wonder. Het geheim van God. Maar niet verborgen gebleven. Het is uitgeroepen en verkondigd door Elisabet als eerste mens, vervuld met de Heilige Geest. Een vrouw, die daarin haar man en alle mannen voorgaat. Een vrouw als eerste. Net zoals later vrouwen het eerst het bericht krijgen van de opstanding van de Heer Jezus.

Elisabet is profetes bij de gratie Gods in deze ontmoeting van twee aanstaande moeders. Wat een vreugde.

4. Zaligspreking

Elisabets profetie eindigt met een zaligspreking. Ook weer uitgesproken op gezag van God de Heilige Geest zelf. Het is in tijd de eerste zaligspreking in het Nieuwe Testament. Er zullen nog vele volgen. Ook uit de mond van Hem, die Elisabet gelukkig prijst: de gezegende vrucht van Maria's schoot.

"Gelukkig is zij die geloofd heeft dat de woorden van de Heer in vervulling zullen gaan."

Die woorden gelden Maria. Ze zijn aan haar gericht. Elisabet spreekt haar zalig, omdat Maria de woorden van God aan haar adres in geloof heeft aanvaard. De woorden van Gabriël vooral.

Maria heeft niet geprotesteerd en bezwaren gemaakt zoals Zacharias wel. Zij heeft haar hoofd gebogen voor de Heer en zich aan Hem gegeven als Zijn dienaar.

"De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd." (Lucas 1:38)

Dat heeft God gehoord. En de Heilige Geest prijst haar daarom gelukkig bij monde van Elisabet.

Wat God gezegd heeft zal af komen, zegt Elisabet gelovig. Maar de Heer is nu begonnen. Maria heeft de vrucht in haar schoot ontvangen. "Ontvangen van de Heilige Geest," belijden we. Het begin is er. Nu zal het ook verder gaan. Negen maanden later de geboorte van Jezus in de stal in Betlehem. Nog drieëndertig jaar later het kruis op Golgota en de opstanding op de derde dag.

Maria gelooft het woord van God en wordt gelukkig geprezen. Maar de zaligspreking heeft tegelijk een wijdere strekking. Dat blijkt uit de formulering van Elisabet. Ze zegt niet: "Gelukkig ben jij, Maria, omdat je geloofd hebt." Ze formuleert algemener: "Gelukkig is zij, die geloofd heeft..."

Dat geldt alle vrouwen die geloven in God, die zijn Woord met waar geloof aannemen. Dat geldt evengoed alle mannen die geloven in Jezus Christus. Zo gaat dat nu. Gelukkig ben je, wanneer je Gods Woord gelooft. Want wat God zegt zal zeker af komen.

Zo wordt Maria bemoedigd in haar geloof. En Elisabet net zo. Over en weer ontvangen ze bemoediging in hun geloof van God de Heilige Geest. En Zacharias staat wellicht op de achtergrond mee te luisteren. Hij geloofde het woord van de engel eerst niet en moet negen maanden zwijgen. Totdat ook hij gelooft en merkt dat Gods Woord inderdaad volbracht wordt.

We horen van bemoedigd geloof van twee aanstaande moeders. Wij mogen daarin delen. Dezelfde bemoediging ontvangen wij. Wij zien en geloven wat God gedaan heeft.

God spreekt zalig ieder die gelooft, met of zonder moederschap, met of zonder ziekte in het lichaam. Ieder die gelooft, met of zonder problemen in zijn gezin. Ook in de diepte krijgt het leven weer glans door het geloof. Want God zoekt mensen op in de diepte. Gods Zoon komt uit de hoge tot redding van de dood.

Zijn vormeloos begin is al veelzeggend. Het brengt grote blijdschap. Dat wordt bij voltooiing nog oneindig veel groter. Kijk maar, buitelende kinderen en juichende ouderen. Samen prijzen ze God tot in eeuwigheid.

Wat de Heer zegt, zal zeker af komen. Dat belooft Hij. Gefeliciteerd, als je dat gelooft.

Amen.